

Građanski odbor za ljudska prava | *Documenta* – Centar za suočavanje s prošlošću |
Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek |

Zagreb, Osijek, 01. 04. 2014.

Izjava za javnost povodom okončanja rasprave o tužbama Hrvatske i Srbije za genocid pred Međunarodnim sudom (pravde) u Haagu

Sudski postupak zbog genocida pred Međunarodnim sudom (pravde) u Den Haagu, pokrenut po tužbama Republike Hrvatske i Republike Srbije, ušao je u svoju završnu fazu u kojoj će u složenom postupku odlučivanja i vijećanja 17-ero člano sudsko vijeće donijeti svoju konačnu presudu.

Iako su postojala očekivanja, posebice nakon inicijativa s najviše političke razine da dođe do povlačenja tužbi, da će se stranke voditi načelima stručnosti, objektivnosti i priznanja patnji svih a ne samo „vlastitih“ žrtava, argumenti koje su iznijele Sudu su pokazali da su velika financijska sredstva neopravdano potrošena. Propuštena je prilika da se pred ovom respektabilnom međunarodnom instancom pošteno i časno iznesu i utvrde činjenice o stradanjima i patnjama te razmjeru i pozadini počinjenih zločina.

Rasprava, koja je s velikim interesom i još većim senzacionalizmom u izvještavanju, praćena u javnostima obiju zemalja, pokazala je da povjerenje između nekad zaraćenih strana još uvijek nije izgrađeno, da je i dalje prisutna retorika isključivosti s početka 90-ih godina koja je i dovela do oružanog sukoba, da se licitira s brojevima žrtava, minimizira i negira vlastita uloga u počinjenim zločinima te da se ide tako daleko da se manipulativno i tendenciozno interpretira pravna praksa Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju. Tako je hrvatska strana pokušala oslobađajuću presudu MKSJ-a generalima Gotovini i Markaču protumačiti kao dokaz da se zločini počinjeni od strane pripadnika hrvatskih postrojbi protiv srpskog civilnog stanovništva nisu dogodili. Iako je MKSJ preglasavanjem i odskakanjem od svoje prijašnje prakse, presudom žalbenog vijeća zaista oslobodio kaznene odgovornosti spomenute hrvatske generale, on ničim nije doveo u pitanje činjenična utvrđenja prvostupanjske presude, kojom su vrlo detaljno elaborirani masovni zločini nad domicilnim srpskim stanovništvom počinjeni za vrijeme i nakon Vojno redarstvene akcije „Oluja“. Brojne su također pravomoćne presude MKSJ-a koje svjedoče o masovnim zločinima srpske strane počinjenim diljem Hrvatske nad hrvatskim civilima.

Tijekom sudskog postupka izložena pravna stajališta Hrvatske i Srbije pokazala su da se unatoč promjenama političke garniture, u nijednoj od dviju zemljama nije dogodila ona nužna društveno-politička katarza, potrebna da se društva suoče s mračnom stranom vlastite prošlosti i priznaju žrtve masovnih zločina počinjenih u ime vlastite države.

Očekivana presuda, utvrđivanjem razmjera počinjenih zločina obiju strana, mogla bi svojim autoritetom postati važan korak u pravcu prihvaćanja vlastitih pogrešaka iz prošlosti i priznanja patnje svih, a ne samo vlastitih žrtava.